

Nowości bibliograficzne

Portulaka siewna w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej

Agha-Hosseini F., Borhan-Mojabi K., Monsef-Esfahani H.R. i wsp.: *Efficacy of purslane in the treatment of oral lichen planus. Phytother. Res. 2010, 24, 240-244.*

Liszaj płaski jamy ustnej występuje u 1-2% populacji, znacznie częściej u kobiet w wieku średnim, pomiędzy 50. i 60. rokiem życia. Choroba ta ma tendencję do przechodzenia w formę nowotworową. Etiologia liszaja płaskiego nie jest znana, ale powszechnie uważa się, że ma ona podłoże immunologiczne.

Portulaka siewna (*Portulacca sativa* Haw., syn. *P. oleracea* L.) jest powszechnie występującą rośliną, zawierającą liczne substancje biologicznie aktywne, m.in. kwasy tłuszczowe omega-3, związki mineralne, β-karoten, melatoninę oraz witaminy A, C i E. Jest cenioną rośliną leczniczą o działaniu przeciwzapalnym, przeciwrzodowym, przeciwutleniającym i przeciwdrobnoustrojowym.

W badaniach użyto ziela *P. sativa* zebranego w Iranie. Surowiec stabilizowano wrzącym etanolem, a następnie ekstrahowano 80% etanolem i zagęszczono. Ekstrakt granulowano z laktozą i rozsypany do kapsułek w ilości 235 mg.

Badaniami objęto 37 pacjentów z liszajem płaskim jamy ustnej, w tym 21 kobiet i 16 mężczyzn. Pacjenci byli wcześniej bezskutecznie leczeni preparatami immunosupresyjnymi i immunoregulacyjnymi z użyciem form ogólnoustrojowych i miejscowych. Przeprowadzono badania randomizowane, z podwójnie ślepą próbą i kontrolowane placebo. Pacjenci zostali podzieleni na dwie grupy: badaną (20 osób) i kontrolną (17 osób). Grupa badana otrzymywała raz dziennie 1 kapsułkę z ekstraktem etanolowym z ziela *P. sativa*, grupa kontrolna otrzymywała placebo. Leczenie prowadzono przez 6 miesięcy. Niezależnie od tego wszyscy pacjenci leczeni byli równocześnie preparatami konwencjonalnymi.

Wyniki przeprowadzonych badań klinicznych były bardzo korzystne. Stan zdrowia 17 pacjentów (81,0%) leczonych ekstraktem etanolowym z *P. sativa* uległ

wyraźnej poprawie, w tym 12 pacjentów (57,1%) można było uznać za całkowicie wyleczonych. W grupie kontrolnej tylko 3 osoby (17,6%) doznały niewielkiej poprawy zdrowia. Pozostałe 14 osób (82,4%) w trakcie leczenia konwencjonalnego nadal uznano za chore z powodu opisywanej choroby.

Autorzy uznali uzyskane wyniki za bardzo obiecujące i stanowiące dużą nadzieję dla osób chorych na liszaj płaski jamy ustnej, tym bardziej, że w trakcie leczenia nie obserwowano działania ubocznego ze strony stosowanego leku. Wymagane są jednak dalsze badania kliniczne z udziałem większej liczby pacjentów.

Kurkumina wzmacnia działanie antybiotyków

Moghaddam K.M., Iranshahi M., Yazdi M.C. i wsp.: *The combination effect of curcumin with different antibiotics against Staphylococcus aureus. Int. J. Green Pharm. 2009, 3, 141-143.*

Kurkumina jest dimeryczną pochodną kwasu ferulowego o intensywnej żółtej barwie. Występuje w kłączach *Curcuma longa* L. Działa żółciopędnie i przeciwzapalnie. Wykazuje ponadto działanie przeciwdrobnoustrojowe.

Gronkowce złociste (*Staphylococcus aureus*) zaliczane są do jednych z najbardziej chorobotwórczych bakterii dla ludzi i zwierząt. Poza dużą zjadliwością, dodatkowym niebezpieczeństwem zakażenia tym drobnoustrojem jest jego wysoka oporność na powszechnie stosowane antybiotyki. Stąd poszukiwania substancji wzmacniających działanie antybiotyków przeciwko opornym szczepom gronkowców złocistych.

Autorzy przebadali działanie na szczep *S. aureus* wyizolowany z materiału klinicznego 24 znanych antybiotyków przeciwgronkowcowych w połączeniu z kurkumina. Badania prowadzono metodą krążków bibułowych z antybiotykami, które nasycano dodatkowo kurkumina w ilości 500 µg/krążek.

Badania wykazały, że kurkumina wzmacniała działanie 4 spośród użytych antybiotyków. Najsilniej wzmacniała

ona działanie cefiksymu. Powierzchnia zahamowania wzrostu badanego szczepu *S. aureus* wzrosła wokół krążka z tym antybiotykiem i kurkumina o 52,6% w porównaniu do samego antybiotyku. W obecności kurkuminy wzrosła także aktywność antybiotyczna wankomycyny (o 24,9%), tetracykliny (o 26,5%) oraz cefotaksymu (o 24,4%).

Na podstawie powyższych badań można przypuszczać, że kurkumina, jako substancja nietoksyczna dla człowieka, będzie mogła być wykorzystana do wspomagania antybiotykoterapii w walce z zakażeniami gronkowcowymi.

Traganek błoniasty jako lek przeciwalergiczny

Matkovic Z., Zivkovic V., Korica M. i wsp.: Efficacy and safety of Astragalus membranaceus in the treatment of patients with seasonal allergic rhinitis. Phytother. Res. 2010; 24, 175-181.

Astragalus membranaceus (Fisch.) Bunge (traganek błoniasty), występujący w Chinach, wraz z substancjami mineralnymi, został zarejestrowany w Chorwacji jako suplement diety pod nazwą Lectranal. W skład tego suplementu wchodzi ekstrakt etanolowy (70%) z korzeni *A. membranaceus* oraz zespół substancji mineralnych: wapniowo-aluminiowo-krzemowy. Wcześniejsze badania udowodniły działanie immunostymulujące tego preparatu. Jedna kapsułka preparatu zawierała 80 mg wymienionego suplementu.

Sezonowe alergiczne zapalenie śluzówki nosa charakteryzuje się kichaniem, wyciekami wodnistymi z nosa, zaczopowaniem przewodów nosowych, łzawieniem, a także świądem nosa, spojówek i gardła.

Symptomy te, połączone z ogólnym zmęczeniem, sennością i złym samopoczuciem, w wyraźny sposób obniżają jakość życia.

Przeprowadzono randomizowane, obejmujące podwójnie ślełą próbę i kontrolowane placebo badania kliniczne wymienionego suplementu diety. W badaniach uwzględniono 48 osób dorosłych obojga płci z potwierdzonym klinicznie sezonowym alergicznym zapaleniem śluzówek nosa, powstającym w trakcie pylenia traw (26 osób) i roślin zielnych (22 osoby). Do badań zakwalifikowano osoby, u których choroba ta trwała co najmniej od 2 lat (średnio 22,7 lat). Chorych podzielono na 2 grupy: badaną (33 osoby) i kontrolną (15 osób). Grupa badana otrzymywała w trakcie 6-tygodniowej terapii w okresie pylenia roślin 3 razy dziennie suplement diety Lectranal, natomiast grupa kontrolna otrzymywała w tym czasie placebo.

Badania kliniczne wykazały, że jakość życia chorych po terapii preparatem Lectranal wzrosła o ok. 80% w porównaniu do chorych nieleczonych. Dane te ustalono na podstawie obserwacji zarówno chorych, jak i lekarzy. Ponadto badania analityczne ujawniły, że w surowicy krwi chorych leczonych preparatem Lectranal poziom IgE obniżył się średnio o 48,3%, a poziom IgG średnio o 5,3% w porównaniu do chorych nieleczonych. Poza tym w wydzielinie z nosa osób grupy badanej liczba eozynofili wzrosła o 15,0% w porównaniu do osób grupy kontrolnej.

Powyższe symptomy świadczą o wyraźnym terapeutycznym działaniu suplementu diety, zawierającego jako główny składnik ekstrakt etanolowy z korzenia *Astragalus membranaceus*, u pacjentów cierpiących na sezonowe alergiczne zapalenie błon śluzowych nosa.

*Wybór i opracowanie
Prof. dr hab. Bogdan Kędzia*